

BESZÁMOLÓ SZAKBIZOTTSÁGI RENDEZVÉNYRŐL

Időpont: 2017. december 6., szerda

Helyszín: EOQ MNB Képzési Központ
1026 Budapest, Nagyajtai utca 4/a

Szervező: EOQ MNB Minőségrendszerek, Közigazgatási és Fogyasztóvédelmi,
Építésügyi, valamint Oktatási és Terminológiai Szakbizottságai
„Pódiumbeszélgetések a Minőségről” sorozat

Téma: **Az emberi értékrend a végső, a pénz csak eszköz**

Előadók: **Dr. Baritz Sarolta Laura** nővér, Domonkos rendi szerzetes
Fejes Annamária menedzser, KETEG

A Keresztény Társadalmi Elvek a Gazdaságban (KETEG) egy négy szemeszteres posztgraduális esti képzés a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán, mely 2010 óta működik a Budapesti Corvinus Egyetemen és a római Pápai Szent Tamás Egyetemen (Angelicum) együttműködésben az Egyház társadalmi tanításának szellemében. A képzés a Sapientia és a Corvinus által közösen kiadott oklevelet ad. Ez a szemléletmód és megközelítés egyre nagyobb érdeklődésre tart számot hazánkban és a médiában is. A résztvevő felsőoktatási intézmények a programjaik keretében igyekeznek megismertetni minden jó szándékú emberrel az értékközpontú gazdasági modellre vonatkozó keresztény gondolkodásmódot, amelynek alapelvei („univerzálék”) a következők: szolidaritás, segítségnyújtás, szubszidiaritás, emberi méltóság és igazságosság. *Baritz Laura* nővér és a KETEG 2017 szeptemberében vatikáni elismerést kapott a „tágabb értelemre” alapozott képzésért és a keresztény szemlélet terjesztéséért.

Az erkölcs és az anyagi világ viszonya már az ókori görög filozófusokat is élénken foglalkoztatta: *Arisztotelész* szerint „a test a lélek eszköze”. Napjainkban még hangsúlyosabban vetődik fel a kérdés, hogy mi az elsődleges: a struktúra (pénzügyi és gazdasági rend, ahol az ember csupán eszköz) vagy az egyén mint erkölcsi lény, aki eredendően a jóra való hajlammal rendelkezik és önerejéből, belső motiváció útján változtathat a struktúrán. A keresztény értékrend szerint az ember az elsődleges: ebben a felfogásban az anyagi javakat és a gazdasági érdekeket megtestesítő „hasznos jó” mellett, a nem materiális javak és értékek elérése, vagyis az „erkölcsi jó” szerepel végső célként. Az anyagi javak eszközök ebben a felfogásban, az erkölcsi javak elérésére. Például a pénz, profit, mint anyagi jószág, eszköz a közjó, mint érték, megvalósításához.

A 21. században az emberiség elérkezett a paradigmaváltás elodázhatatlan szükségességéhez: választanunk kell a gazdasági életet jelenleg uraló haszonközpontú és hedonista, valamint az ún. erényetikai paradigma között, amely a „mindenki nyertes” (win-win) típusú együttműködésre törekszik, ahol „az egyén valódi szükségleteiben a másik ember jólléte is benne foglaltatik” (*Erich Fromm*).

A társadalom számára teremtett érték általában az üzleti vezetők lelki fejlődésének és érettségének függvényében növekszik. A régi hagyományos paradigma a tulajdonos hasznát, vagyis a profit maximalizálását állítja a középpontba, bár bizonyos szocializálódás itt is megfigyelhető: a kezdeti neoliberais gondolkodásmód mellett ugyanis a közösségi kapcsolatok építésére vonatkozó új eszközként megjelenik a társadalmi felelősségvállalás (CSR) és az ügyfélkapcsolatmenedzsment (CRM) is. Ezzel szemben a vezetői tudatosság magasabb fokán a közjó szolgálata kerül a középpontba, például, ha egy előre kiválasztott társadalmi célra alapítanak vállalkozást. A fókuszpont ilyen irányú áthelyeződése nyilvánvalóvá teszi a paradigmaváltás szükségességét.

Az elmondottak egy ún. holisztikus értékmátrix formájában is jól ábrázolhatók, amely képes matematikai formában szemléltetni az antropológiai szintek és az egyes érintett felek kapcsolatát. A mátrix baloldalán tüntetik fel a következő antropológiai szinteket, felülről lefelé haladva: lelki szint, amely figyelembe veszi az emberek lelki aspektusait; intellektuális szint, ami a Homo sapiens fajjal jelent meg a történelemben; végül az anyagi-pénzügyi szint, ami tulajdonképpen a főemlősök fizikai életszükségletének a kielégítését jellemzi. A mátrix fejlécében az érintettek szerepelnek, úgymint: tulajdonosok és befektetők, munkavállalók, vevők, szállítók, társadalom, jövő nemzedékek, illetve a rászoruló. Napjaink mainstream neoliberais cégei csak a profit maximalizálásában érdekeltek, ami az anyagi szintnek felel meg (az Anyagi-pénzügyi sor és a Tulajdonosok oszlop metszéspontja). Ennek ellentéte a többnyire nonprofit jellegű alapítvány, amely kizárólag a rászorulóért dolgozik (a teljes Rászoruló oszlop). A „Felelős cég” viszont úgy tud értéket termelni, hogy az összes felsorolt szint érdekeit figyelembe veszi és megpróbálja összehangolni (a mátrix valamennyi kockáját érinti, tehát az anyagi javaktól a rászorulóig képes gondoskodni az érintetteiről.).

Az előadás végén a hozzászólók kiemelték, hogy az elmondott alapelvek minden jószándékú emberre jellemzők, függetlenül a vallási, etnikai hovatartozástól. A párbeszéd folytatásához és a közös hang megtalálásához azonban nélkülözhetetlen az erős identitástudat! Igen, lehetséges létrehozni és fenntartani emberközpontú etikus vállalatokat a jelenlegi anyagi világban, annál is inkább, mivel a gazdasági válságok a haszonközpontú entitásokat érintik, nem pedig a kapcsolati tőkét. Hosszútávon az ilyen vállalatok – mint a példabeszédben említett „sziklára épült ház” – a kovász szerepét tölthetik be, amely megkeleszti a tésztát.

Várkonyi Gábor